



Vervolg van pagina 15

leent zich goed voor een jasje. En als je zorgt dat het patroon technisch klopt, krijg je hetzelfde resultaat als met nieuwe stof.'

'Velen doen hetzelfde'
Zowel Pothoven als Van der Kemp ziet dat momenteel veel ontwerpers zich storten op upcyclen. 'Het is een trend', erkennen beiden. Van der Kemp: 'Velen doen hetzelfde, het is minder creatief. Maar het is goed dat erover wordt nagedacht.' Vechten voor een rol of restpartij hoeft hij nog niet. 'Ik heb een paar vaste adressen die ik met niemand deel. Ik merk wel dat er goed naar mijn werk wordt gekeken en dat er mensen zijn die dat willen naadoen.' Hij zegt dat er plaats is voor andere upcyclers. 'Maar de makers moeten zich wel ontwikkelen. Als je alleen maar oude jasjes aan elkaar stikt, zit je op een gegeven moment op een dood spoor.'

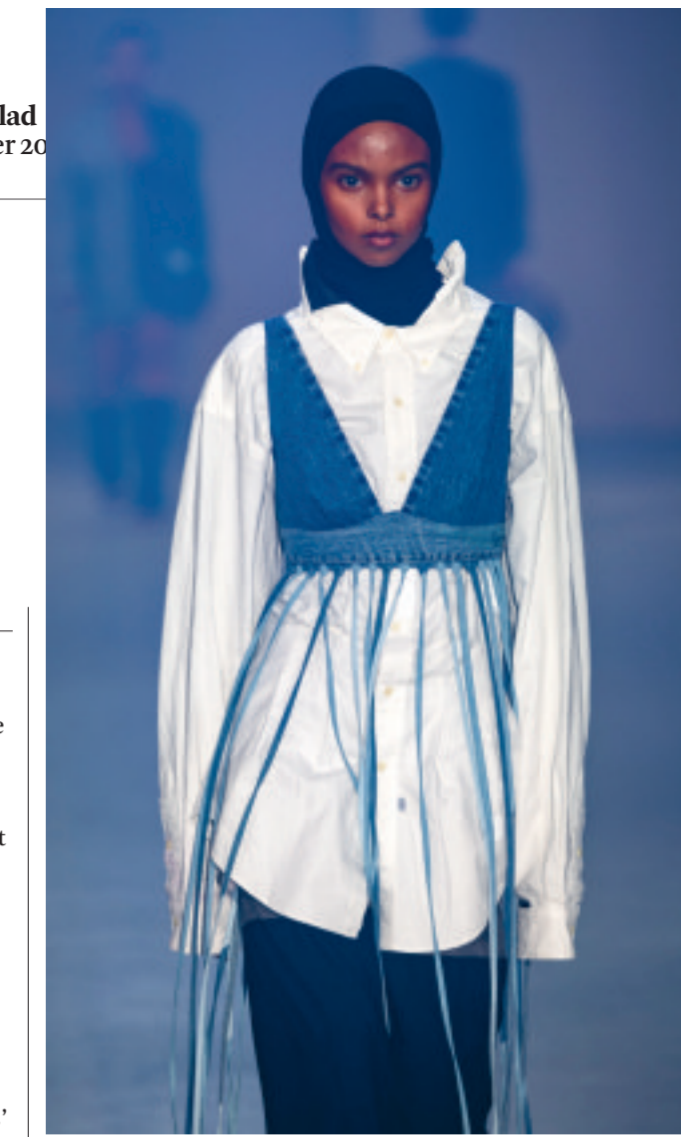
Pothoven: 'Alle initiatieven dragen iets bij aan het bewustzijn dat we anders moeten consumeren. Onze manier van werken zie ik als een stukje onderwijns richting de consument. Want hoe vaker zij met hun neus op de feiten worden gedrukt, hoe groter de kans dat de boodschap binnendringt.'

Die boodschap moet volgens de ontwerper wel op een positieve, enthousiaste manier worden overgebracht. 'Het heeft geen zin om koopgrage consumenten belerend toe te spreken, want dan verlies je de aandacht. Het is al een enorme wirwar aan begrippen: deadstock (overschotten), upcycling, recycling, het klinkt hetzelfde, maar dat is het niet' (zie kader).

Waarom blijven toevoegen?
Sceptici zullen zich afvragen waarom modemakers blijven ontwerpen en dus toevoegen, ook al is dat dan met bestaand materiaal. Pothoven: 'Ik ben blij dat er een manier is waarop ik kan blijven maken, zonder me schuldig te voelen. Voor we met hotelinnen gingen werken, maakten we al enkele, unieke stukken. Door zogenoemde *investment pieces*, ontwerpen die je niet na een paar keer dragen wegdoet, maar lang koestert, te maken, hopen we te voorkomen dat mensen elke week een goedkoop flodderje kopen.'

Het mag duidelijk zijn dat Pothoven en zijn medeontwerpers het bewustzijn aangaande textielconsumptie willen vergroten en textielafval willen herwaarderen. Ze willen laten zien wat voor stappen er nodig zijn om kleren te maken en welke prijs daaraan hangt. 'Er zijn een hoop merken die er te koop mee lopen dat ze duurzaam zijn, maar dat absoluut niet zijn. Wat is er biologisch aan nieuw katoen fabriceren terwijl er al zoveel materiaal is?'

Vorig jaar schreef toenmalig staatssecretaris Stientje van Veldhoven van Infrastructuur en Waterstaat in een brief aan de Tweede Kamer dat de kledingindustrie verantwoordelijk wordt voor het inzamelen en recyclen van afgedankte kleding. Via zogenoemde uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) wil ze toewerken naar een circulaire kledingindustrie. De UPV zal vanaf 1 januari 2023 ingaan. Pothoven is hoopvol op strengere wetgeving vanuit de overheid voor *fast fashion*, oftewel wegwerpkleding. 'Het zou helpen als dat niet zo aantrekkelijk wordt gemaakt.'



Links: Het merk 1/Off van Wijnjaarden upcyclet jasjes van Chanel en Levi's-jacks tot nieuwe kleren. FOTO: PETER STIGTER

Rechts: Beyoncé in een goudkleurige, samengestelde trenchcoat van ontwerper Dura Lantink. FOTO: MASON POOLE

de rechten van de lhbtbi+ gemeenschap. Erwin Olaf maakte er foto's bij.' Het opruimen van andermans rommel houdt voorlopig niet op. Pothoven heeft zijn oog laten vallen op steigerdoeken. 'Die zie je in containers liggen, omdat het goedkoper is om ze weg te gooien dan te hergebruiken. Zonde. Bekijk het materiaal en je ziet prachtige kettingbreielsen. Als we daar metrage van kunnen krijgen, moeten we er mooie dingen van kunnen maken. Alleen prikt het materiaal wat op de huid. Daar moeten we iets op vinden.'

Doorbraak
Van der Kemp is nog een stap verder en werkt samen met 1-did (een bedrijf dat reststromen van textiel verwerkt), textielinzamelaar Sympany en de Haagse Hogeschool aan een nieuw materiaal: Trashure, een combinatie van trash (troep) en treasure (schat). 'We willen van restmateriaal een nieuwe, luxe stof maken. Het is een langdurig project, omdat er zoveel bij komt kijken. Elke nieuwe stap is een hindernis.'

Als voorbeeld noemt hij het scheiden van de grondstoffen. 'Goedkope kleren worden voornamelijk gemaakt van polyester plus andere materialen, en laten zich moeilijk scheiden. Sinds kort heeft Sympany scanners waarmee je dat iets beter kunt.' Het is nog even wachten voor ze daadwerkelijk met een nieuw materiaal komen. Van der Kemp: 'Maar, als dit echt wat wordt, hebben we een doorbraak.'

Michou Basu is moderedacteur van FD Persoonlijk.

● Cultuur

Jasjes van een afgeschreven tafellaken: upcyclen is een trend

In de zoektocht naar een duurzamere mode-industrie stellen ontwerpers nieuwe kleren samen van oude materialen. Geüpicyclede mode is anno 2022 *serious business*. 'Ik ben blij dat er een manier is waarop ik kan blijven maken zonder me schuldig te voelen.'

MICHOU BASU

Er was champagne, en er was popcorn. Bezoekers die zich geriefelijk hadden genesteld in de ruime fauteuils van bioscoop Tuschinski hadden zin in de film die duurzaam ontwerper Ronald van der Kemp (57) zou tonen tijdens de Amsterdamse modeweek.

Maar er kwam geen meeslepende modelfilm over, bijvoorbeeld, de rijke carrière van Van der Kemp (hij ontwierp onder meer voor Guy Laroche, het chique Amerikaanse warenhuis Barneys en beenmodespecialist Wolford), of een kijkje achter de schermen van zijn shows in Parijs waar hij twee keer per jaar zijn sustainable couture toont.

Nee, de genodigden keken naar een TikTok-achtig filmpje waarin realityster Kim Kardashian sans gêne vertelde over de dertigduizend kledingstukken die ze bezit en hoe ze telkens op zoek gaat naar weer een nieuwe stijl. Tussendoor werden fragmenten getoond van een bomvolle

loods met rekken vol kleren, de Atacama-woestijn in Chili waar bergen textiel uit het Westen worden gedumpt en influencers die trots tassen vol kleding van de Chinese webwinkel Shein lieten zien.

De korte — het filmpje duurde een paar minuten — boodschap van Van der Kemp was duidelijk: koopzucht en de daaraan gekoppelde overproductie van textiel zijn misselijkmakend.

Meer, meer, meer

'Ik vond het nodig om op een positieve manier een vervelende boodschap over te brengen', zegt Van der Kemp, wiens ontwerpen worden gedragen door Celine Dion, Gwen Stefani en Lady Gaga. 'Het is zo urgent. Er wordt veel over klimaatverandering en duurzaamheid gesproken, maar ons koopgedrag verandert niet. De honger naar nieuwe kleren is gigantisch, we willen meer, meer, meer. Dus blijven we maar nieuwe grondstoffen

produceren, terwijl er al zoveel materiaal is om uit te putten.'

Dat zien hedendaagse ontwerpers ook, en dus worden er pogingen gedaan om het tijd iets te keren door van bestaande materialen nieuwe begerlijke ontwerpen te maken. Van der Kemp was in 2014 de eerste in Nederland die couture maakte van luxe, afgedankte stoffen en daar zijn handschrift van maakte.

Zijden stoffen met een weeffout of een vlek, rollen vintage brokaat of een restpartij denim werden zijn bouwmaterialen. Om zijde met een oneffenheid op te waarderen, beschildert of borduurt hij het doek waarna hij er een kledingstuk van maakt. Zijn idee werd internationaal opgepikt door toonaangevende kranten en tijdschriften. Maar inkopers wisten toen — we schrijven 2014 — niet goed wat ze met zijn duurzame luxe aanmoesten. Van der Kemp: 'Het woord upcycling werd toen niet gebruikt in de mode.'

De inkoper van de toonaangevende winkel Colette in Parijs vroeg hem of hij mode of kunst maakte en ging niet met hem in zee. Net-à-Porter, de luxe Britse e-tailer van designermerken durfde het wel aan en kocht zijn 'Flag'-jeans bestaande uit restanten van Amerikaanse vlaggen en denim. Het was een hit. Toch stopte Van der Kemp er na twee seizoenen mee. 'Wij snel realiseerden wij ons dat hun werkwijze uiteindelijk toch inging tegen onze ethos.'

Immiddels geniet upcycling meer

bekendheid. Het Italiaanse Dolce & Gabbana heeft geüpicyclede stukken in de collectie, net als Balenciaga en Chloé. Aan dat laatstgenoemde merk heeft de Nederlander Bas Timmer, bekend van zijn Sheltersuits voor daklozen, meegewerkt. 'Geüpicyclede mode is een business', weet Van der Kemp. 'Er wordt zoveel gesproken over duurzaamheid dat veel jongeren inmiddels alleen vintage kopen.' Zich bewust van de overproductie en kledingoverschotten, werken diverse ontwerpers met voornamelijk bestaande materialen. Het past bij deze tijd, waarin de roep om duurzaamheid in de mode almaar groter wordt.

554 kiloton afgedankt textiel
Volgens cijfers van het CBS werd in 2019 554 kiloton textiel afgedankt in Nederland. Een jaar eerder was dat nog 305 kiloton. En het einde van de stijgende trend is nog niet in zicht. Volgens Van der Kemp komt dat vooral door de lage prijzen van wegwerpkleren en door sociale media.

'Daar kan je je eigen realiteit creëren, door te klikken op beelden die jij leuk vindt en waardoor je vervolgens louter soortgelijke leuke dingen krijgt voorgeschoteld waardoor je in een vacuüm terecht komt. Kijk je geen journaal en lees je geen kranten, dan zie je niet dat Pakistan is overstromd. Je staat ver van de realiteit. Je leeft in een schijnwereld en je gaat lekker bestellen. Ze zijn de negatieve verhalen waarmee je om de oren wordt geslagen zat.'



Het moodboard van de ontwerpers van Martan. FOTO: MARIJN FIDDER VOOR HET FD

Onlangs mocht Van der Kemp op een seminar van het beursgenoteerde conglomeraat Kering (waar merken als Saint Laurent, Brioni, Gucci en Boucheron onder vallen) praten over duurzaamheid. 'Ik heb uitgelegd dat ik een garderobe bouw door stukken te maken waaraan je je gaat hechten. Geen creaties die je na een seizoen wegdoet, maar die je blijft koesteren.'

Martan, het merk van Diek Pothoven, Eugénie Mulier en Douwe de Boer, maakt

Linksboven: Diek Pothoven, van Martan. FOTO: MARIJN FIDDER VOOR HET FD

Rechtsboven: Ronald van der Kemp. FOTO: MARIJKE VAN AERDEN

sinds dit seizoen kleren van gebruikt hotelinnen — vaak Egyptisch katoen en damast. 'Dit is de nieuwe manier van ontwerpen', zegt Pothoven (28). 'We kunnen niet anders.' De studie *Scaling textile recycling in Europe — Turning waste into value* van McKinsey & Company pleit ervoor om in 2030 2,5 miljoen ton textielafval van vezel tot vezel te recyclen. Pothoven: 'Wij gebruiken de afvalstromen. Er is zoveel hotelinnen. Het mooie van dit materiaal is dat het drie jaar lang is gebruikt op een bed of tafel en nog goed mee kan. Soms zit er een klein slijtagegaatje aan de rand, maar wij kunnen daar nog makkelijk een kledingstuk uit halen.'

Hij beamt dat het creativiteit en moeit vergt om er iets van te maken. 'De stoffen zijn minder vergeeflijk en daardoor beperkt het je in een boel opzichten.' Tegelijkertijd zorgt die beperking volgens Pothoven juist voor een goede focus, omdat je moet onderzoeken op welke manier je het materiaal het beste kunt gebruiken. 'Een tafellaken van mooi stevig katoen

Vervolg op pagina 17